



MINISTERSTVO  
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA  
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**PROTIKORUPČNÝ PROGRAM**  
**Ministerstva životného prostredia**  
**Slovenskej republiky**

**Bratislava**

30. augusta 2019

## Obsah

1.	Úvod.....	3
2.	Vymedzenie pojmov a skratiek.....	3
3.	Východiská RPKP.....	7
4.	Faktory s vplyvom na realizáciu Protikorupčnej politiky SR.....	7
5.	Priority RPKP.....	9
6.	Norma ISO 37001.....	9
7.	Riadenie korupčných rizík.....	10
8.	Ciele a opatrenia.....	11
9.	Monitorovanie, hodnotenie a aktualizácia RPKP.....	19
10.	Záverečné ustanovenia.....	20

## 1. Úvod

Rezortný protikorupčný program Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „RPKP“ alebo „protikorupčný program“) bol vypracovaný v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 585/2018 z 12. decembra 2018, ktorým bola schválená *Protikorupčná politika SR na roky 2019 – 2023* (ďalej len „Protikorupčná politika SR“).

V bode B.3 tohto uznesenia sa členom vlády a predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy ukladá prijať na základe posúdenia a vyhodnotenia korupčných rizík rezortný protikorupčný program.

Tento protikorupčný program nadväzuje na schválenú Protikorupčnú politiku SR a pri jeho vypracovaní sa takisto zohľadňujú požiadavky štandardov podľa normy ISO 37001<sup>1)</sup>, ako aj skúsenosti získané pri jej zavádzaní na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), najmä však informácie vyplývajúce z prieskumu o korupčných rizikách na ministerstve. Premietajú sa doň aj poznatky a návrhy zamestnancov ministerstva a iných osôb, ktoré sú v pracovnoprávnom vzťahu s ministerstvom (ďalej len „zamestnanci ministerstva“)<sup>2)</sup>, i poznatky dobrej praxe iných organizácií vrátane relevantných zahraničných skúseností.

Ministerstvo je ústredným orgánom štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia a má významné postavenie a špecifikácie, vzťahujúce sa na ochranu vzácnej hodnoty ako je zdravie a kvalita životného prostredia.

Environmentálna politika a Programové vyhlásenie vlády sa tiež hlási k proaktívnemu napĺňaniu záväzkov a cieľov v oblasti udržateľného rozvoja a životného prostredia prijatých na medzinárodnej úrovni, najmä v rámci OECD a ďalších medzinárodných organizácií, pri zohľadnení dôležitej úlohy aj v oblasti boja proti podplácaniu.

Adresátmi tohto RPKP sú zamestnanci ministerstva, ako aj rezortné organizácie ministerstva. Jeho *účel* je poskytnúť im súbor konkrétnych krokov na predchádzanie korupcii, najmä prostredníctvom riadenia korupčných rizík a zmenšovania priestoru na ich vznik a existenciu.

## 2. Vymedzenie pojmov a skratiek

Na účely realizácie protikorupčného programu sa používa toto vymedzenie pojmov:

**Integrita** znamená vlastnosť osoby, ktorá sa dôsledne prejavuje v čestnom, poctivom, nestrannom a dôveryhodnom konaní v súlade so všeobecne uznávanými hodnotami, etickými zásadami, normami a pravidlami. Miera integrity jednotlivca, orgánu verejnej moci i celého systému inštitúcií sa hodnotí podľa vonkajších prejavov a konania v súlade s deklarovanými hodnotami a zásadami. V tomto zmysle je medzi integritou a tendenciou ku korupcii nepriamoúmerný vzťah. Treba zdôrazniť, že pojem „integrita“ nie je totožný s pojmom „bezúhonnosť“, ktorá sa podľa príslušných právnych predpisov SR preukazuje výpisom/odpisom z registra trestov.

---

<sup>1)</sup> Norma STN ISO 37001:2019-02 (01 0106) Systémy manažérstva proti korupcii. Označenie anglického znenia normy je ISO 37001:2016 - Anti-bribery management systems. (ďalej len „ISO 37001“)

<sup>2)</sup> Výrazom „zamestnanci ministerstva“ sa označujú zamestnanci ministerstva a iné osoby, ktoré sú v pracovnoprávnom alebo inom podobnom zmluvnom vzťahu s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, ako aj osoby pracujúce na dohodu. Patria sem aj osoby, ktoré sú vymenované na základe politických nominácií.

**Korupcia** vymedzenie pojmu korupcia ako zneužitie moci alebo postavenia vo vlastný prospech alebo v prospech iných osôb sa opiera o Dohovor OSN proti korupcii.<sup>3)</sup> Podobne aj Európska komisia (EK) v súvislosti Európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (EŠIF) používa všeobecné vymedzenie pojmu korupcia, ktorú chápe ako „zneužitie (verejného) postavenia na osobný prospech“.<sup>4)</sup> Zdôrazňuje, že korupčnými platbami či transakciami sa napomáha mnohým ďalším druhom podvodov, ako sú napríklad falošné fakturácie, fiktívne výdavky alebo neplnenie zmluvných špecifikácií.

Aj keď v čase vypracovávaní tohto dokumentu samotný pojem korupcia nie je ako termín v slovenských právnych predpisoch osobitne vymedzený, v Trestnom zákone (TZ)<sup>5)</sup> sa v § 328 až § 336b uvádzajú druhy konania súvisiaceho s korupciou či úplatkárstvom. **Termín korupcia má preto v tomto dokumente generický význam**, ktorý zahŕňa nielen všetky uvedené druhy konania, ale aj akékoľvek konanie poškodzujúce verejný záujem. Zahŕňa takisto zneužívanie moci, právomoci, vplyvu či postavenia, navádzanie na takéto zneužitie, klientelizmus, rodinkárstvo, protekcionárstvo, vydieranie<sup>6)</sup>, konflikt záujmov, nezákonný lobing, poskytovanie a prijímanie nenáležitých výhod bez poskytovania protislužby (tzv. prikrmovanie) a spreneveru verejných zdrojov. Zneužitie právomoci verejného činiteľa v zmysle § 326 TZ je vo svojej podstate takisto korupciou, rovnako ako trestné činy pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe<sup>7)</sup> a machinácie v súvislosti s konkurzným a vyrovnacím konaním.<sup>8)9)</sup>

V norme ISO 37001<sup>10)</sup> má pojem **korupcia** generický charakter a vymedzuje sa ako „ponúkание, sľubovanie, dávanie, prijímanie alebo požadovanie neoprávnenej výhody akejkoľvek hodnoty (ktorá by mohla byť finančná alebo nefinančná), priamo alebo nepriamo a bez ohľadu na miesto (miesta), v rozpore s platnými právnymi predpismi, ako aj úplatok alebo odmena pre osobu, ktorá koná alebo sa zdráha konať v súvislosti s výkonnosťou plnenia povinností tejto osoby“.

**Korupčné riziko**<sup>11)</sup> v užšom zmysle sa pod týmto pojmom rozumie existencia príležitosti, pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie a nákladov spojených s touto korupciou. Zahŕňa aj príčiny alebo podmienky, ktoré uľahčujú vznik situácie priaznivej pre podplácanie, korupciu, korupčné správanie<sup>12)</sup> alebo konanie.

**Odvetné opatrenie** znamená ktorúkoľvek z týchto činností uskutočňovaných proti oznamovateľovi za to, že oznámil podozrenie z korupčného alebo iného protispoločenského konania či neetického správania: disciplinárny postih, vyhrážanie, diskriminácia, šikanovanie,

---

<sup>3)</sup> Články 15 až 19 Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii (434/2006 Z. z.); ([https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026\\_E.pdf](https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf))

<sup>4)</sup> Dokument EK *Posúdenie rizika podvodu a účinné a primerané opatrenia proti podvodom*, Európske štrukturálne a investičné fondy – usmernenia pre členské štáty a orgány zapojené do programu, 16.06.2014, Európska komisia, EGESIF 14-0021-00. ([https://ec.europa.eu/sfc/sites/sfc2014/files/sfc-files/guidance\\_fraud\\_risk\\_assessment\\_sk.pdf](https://ec.europa.eu/sfc/sites/sfc2014/files/sfc-files/guidance_fraud_risk_assessment_sk.pdf))

<sup>5)</sup> Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

<sup>6)</sup> Pozri glosár TSI <https://www.transparency.org/glossary/term/extortion>.

<sup>7)</sup> Pozri § 266 Trestného zákona.

<sup>8)</sup> Pozri § 241 Trestného zákona.

<sup>9)</sup> V tomto kontexte je vhodné posúdiť pôsobnosť špecializovaných orgánov, najmä však Špecializovaného trestného súdu.

<sup>10)</sup> STN ISO 37001:2019.

<sup>11)</sup> Medzi pojmi „korupčné riziko“ a „riziko korupcie“ je rozdiel. „Riziko korupcie“ znamená riziko, ktoré vyplýva z korupcie, resp. podplácania.

<sup>12)</sup> Vráťane postoja, reči, pohybov, gest, signálov a ďalších prejavov, o ktorých je možné odôvodnene predpokladať, že osoba dáva najavo svoj úmysel byť účastníkom korupčného vzťahu.

verejné alebo neverejné ponižovanie, stalking (prenasledovanie)<sup>13)</sup>, bossing<sup>14)</sup>, mobbing<sup>15)</sup>, nátlak, vydieranie, neprimerané zvýšenie pracovnej záťaže, vrátane skrytých foriem týchto odvetných opatrení.

**Partner vecného vzťahu** (obchodný partner) externá strana, s ktorou organizácia<sup>16)</sup> má vecný vzťah<sup>17)</sup> alebo plánuje zriadiť nejakú formu vecného vzťahu.

**Protikorupčná prevencia** („predchádzanie korupcii“, „prevencia korupcie“) pod týmto pojmom sa rozumejú systematické postupy na a) odhaľovanie a odstraňovanie príčin, príležitostí a podmienok priaznivých pre vznik a existenciu korupcie; b) znižovanie a odstraňovanie korupčných rizík; c) zníženie pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie; d) odrádzanie osôb od páchania trestných činov korupcie; e) posilňovanie kultúry etiky, integrity, vzdelávania a protikorupčného povedomia.

**Systém protikorupčného manažerstva** znamená súbor vzájomne prepojených alebo vzájomne sa ovplyvňujúcich prvkov organizácie na vytvorenie protikorupčných politík, cieľov a procesov na dosahovanie protikorupčných cieľov.<sup>18)</sup>

**Verejná integrita** sa chápe ako dôsledný súlad konania so spoločnými etickými hodnotami, zásadami a normami s cieľom podporovať a uprednostňovať verejný záujem pred súkromnými záujmami vo verejnom sektore.<sup>19)</sup> V kontexte činnosti orgánov verejnej moci sa zároveň chápe ako čestnosť, poctivosť, nezaujatosť, nestrannosť, rešpektovanie dôstojnosti, slušnosť, korektnosť, transparentnosť a dôveryhodnosť pri vykonávaní úradných povinností a zverených právomocí. Je nesporné, že medzi verejnou integritou a korupciou je nepriamoúmerný vzťah.

**Verejný záujem**<sup>20)</sup> sa chápe ako záujem trvalo a udržateľne zlepšovať v súlade so zásadami právneho štátu a všeobecne uznávanými zásadami etiky a morálky kvalitu života, životných podmienok a blahobytu všetkých občanov alebo väčšine občanov. Verejný záujem ako predmet sústredeného úsilia sa však nechápe ako svojvôľa na úkor ostatných osôb<sup>21)</sup>, ale ako oprávnený nárok<sup>22)</sup>, pri ktorom sa nezhorší situácia ostatných osôb, a dodržia sa jasné a určité kritériá demokracie<sup>23)</sup> a právneho štátu.

---

<sup>13)</sup> Napríklad, keď sa po oznámení protispoločenskej činnosti začne byť činnosť, plnenie pracovných povinností, dochádzka a pod. zamestnanca-oznamovateľa neprimerane kontrolovaná a nad takú mieru, ktorá je inak bežná pri kontrole iných zamestnancov.

<sup>14)</sup> Napr. odlišné odmeňovanie v neprospech oznamovateľa, zvýšené požiadavky na jeho výkony v práci, privlastňovanie si výsledkov jeho práce nadriadeným, vyvíjanie časového tlaku na oznamovateľa, zadávanie práce a úloh, ktorých cieľom je ponižovať oznamovateľa.

<sup>15)</sup> Šikanózne správanie voči oznamovateľovi a podnecovanie do takého správania, napr. verbálne útoky, izolovanie oznamovateľa od skupiny ostatných zamestnancov v organizačnom útvere, ohováranie, psychický nátlak, komunikácia s oznamovateľom sarkastickým tónom a pod.

<sup>16)</sup> Podľa ISO 37001 je to osoba alebo skupina ľudí, ktorá na dosahovanie svojich cieľov má vlastné funkcie so zodpovednosťami, právomocami a vzťahmi.

<sup>17)</sup> Vecný vzťah sa podľa ISO 37001 chápe v širšom zmysle tak, že predstavuje činnosti, ktoré sú relevantné na účely existencie organizácie.

<sup>18)</sup> V norme STN ISO 37001:2019-02 (01 0106) sa používa termín „systém manažerstva proti korupcii“. Na účely tohto protikorupčného programu sa namiesto neho ako synonymum používa priesačnejší termín „systém protikorupčného manažerstva“. V hovorovej reči je akceptovateľný aj výraz „protikorupčné riadenie“.

<sup>19)</sup> *Odporúčanie Rady OECD o verejnej integrite*, OECD 26.1.2017. <http://www.oecd.org/gov/ethics/recommendation-public-integrity>; [https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/data/files/7024\\_recommendationsvk-web.PDF](https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/data/files/7024_recommendationsvk-web.PDF)

<sup>20)</sup> V zákone č. 357/2004 Z. z. je v čl. 3 ods. 2 pojem verejný záujem na účely tohto zákona vymedzený ako „záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo väčšine občanov“. V zákone č. 552/2003 Z. z. sa v § 2 ods. 2 verejný záujem chápe ako „záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo väčšine občanov. U zamestnancov zamestnávateľa, ktorými sú právnické osoby podľa § 1 ods. 2 písm. c), výkon práce vo verejnom záujme je aj plnenie povinností zamestnancov v záujme týchto právnických osôb podľa Obchodného zákonníka“.

<sup>21)</sup> <http://publicinterest.info/?q=public-interest-political-philosophy-and-study-public-administration>

<sup>22)</sup> <http://publicinterest.info/?q=public-interest-political-philosophy-and-study-public-administration>

<sup>23)</sup> <http://publicinterest.info/?q=public-interest-political-philosophy-and-study-public-administration>

**Zvyšovanie povedomia o korupcii** sa chápe ako interaktívny komunikačný proces zlepšovania schopnosti vnímať a pochopiť súvislosti korupcie, jej prejavy, spôsoby a následky, ako aj vzdelávania a rozvíjania spôsobilostí, zručností, motivácie a postojov potrebných na *aktivizáciu* protikorupčného správania.

## POUŽITÉ SKRATKY

EK	Európska komisia
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
GR	generálny riaditeľ
GTSÚ	generálny tajomník služobného úradu
OddSaP	oddelenie sťažností a petícií
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OKRaB	odbor krízového riadenia a bezpečnosti
OÚ	osobný úrad
OVA	odbor vnútorného auditu
OVO	odbor verejného obstarávania
RO	riaditeľ odboru
RPK	referát prevencie korupcie
RPŠS	Rada pre štátnu službu
RPKP	rezortný protikorupčný program
SI	sekcia informatiky
SPKKM	sekcia prevencie korupcie a krízového manažmentu
SR	Slovenská republika
SLaP	sekcia legislatívy a práva
TZ	Trestný zákon

### 3. Východiská RPKP

RPKP zohľadňuje základné faktory<sup>24)</sup> uvedené v Protikorupčnej politike SR, ktoré môžu pomôcť alebo ohroziť úspešnosť jeho realizácie. Tieto faktory zodpovedajú identifikácii podľa analýzy SWOT<sup>25)</sup>. Protikorupčná politika SR je súčasťou celkovej politiky dodržiavania predpisov a pravidiel.

Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné na ministerstve vytvárať vhodné **inštitucionálne, právne a spoločenské podmienky**, v ktorých sa odmietajú akékoľvek prejavy korupčného správania a korupčné konanie sa účinne postihuje. Na ministerstve má preto kľúčový význam uplatňovať zásadu nulovej tolerancie korupcie. V súvislosti s touto zásadou sa nesmú zľahčovať alebo prehliadať ani prejavy korupčného správania a riziká, ktoré by mohli umožniť vznik korupcie alebo vytvoriť priestor či príležitosť na jej spáchanie.

Keďže korupcia, jej páchatelia a sprostredkovatelia, ako aj všetci, ktorí sa podieľajú na vytváraní priestoru a príležitostí na korupciu, poškodzujú **verejný záujem**, musí byť zabezpečená ochrana verejného záujmu.

Akékoľvek znižovanie transparentnosti rozhodovacích procesov orgánov verejnej moci je neprijateľné. Týka sa to nielen oblastí, v ktorých sa rozhoduje o použití či pridelení prostriedkov z verejných zdrojov, ako aj procesov schvaľovania, povoľovania, udeľovania licencií, akreditácií, pokút a sankcií. V tejto súvislosti je takisto potrebné odstrániť z rozhodovacích procesov všetky diskrečné prvky, ktoré by mohli vytvárať priestor pre korupčné správanie. Pri rozhodovaní na základe vlastnej úvahy nesmie byť spochybnená integrita ani dôveryhodnosť orgánu, v mene ktorého sa rozhodnutie vydáva. Rovnako je potrebné dôrazne uplatňovať vyvoditeľnú zodpovednosť za vytváranie priestoru, príležitostí a podmienok pre korupciu, ako aj pre vznik a existenciu korupčných schém a sietí.

Osobitne dôležitú úlohu pri zvyšovaní dôvery v štátne inštitúcie zohráva aktívna spolupráca so zástupcami občianskej spoločnosti a mimovládnych organizácií, a preto je pri realizácii RPKP dôležitá spolupráca so zástupcami mimovládnych i občianskych organizácií.

Ministerstvo v súčasnosti spolupracuje s mimovládnu organizáciou Transparency International Slovensko.

### 4. Faktory s vplyvom na realizáciu Protikorupčnej politiky SR

Táto časť sa sústreďuje na základné faktory, ktoré môžu pomôcť pri realizácii RPKP alebo ohroziť jej úspešnosť. Faktory s vplyvom na realizáciu Protikorupčnej politiky SR boli identifikované prostredníctvom SWOT analýzy so zreteľom na prevenciu korupcie a boj proti korupcii. Ako dôkazný základ sa použili najmä výsledky posúdenia korupčných rizík, ktoré boli identifikované na všetkých organizačných útvaroch ministerstva.

---

<sup>24)</sup> Protikorupčná politika SR na roky 2019-2023, časť 5.1 *Základné faktory s vplyvom na realizáciu protikorupčnej politiky*.

<sup>25)</sup> SWOT (z angl. Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) – silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia.

**(1) Aktuálne faktory, ktoré majú priaznivý vplyv na realizáciu protikorupčného programu ministerstva**

Ďalej uvedené faktory sú súčasťou už existujúceho základného rámca priaznivého pre realizáciu Protikorupčnej politiky SR, ktorý obsahuje využiteľný silný aktivizačný protikorupčný potenciál na dosiahnutie cieľov Protikorupčnej politiky SR

- a) prejavená vôľa bojovať proti korupcii a znižovať korupčné riziká,
- b) využívanie systému protikorupčného manažérstva podľa normy ISO 37001:2016,
- c) podpora vedenia ministerstva pri vypracovaní a zavedení rezortného protikorupčného programu,
- d) zriadenie Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti na efektívnu ochranu oznamovateľov,
- e) zriadenie organizačného útvaru – referát prevencie korupcie, odboru krízového riadenia a bezpečnosti ministerstva,
- f) protikorupčný koordinátor, ktorý koordinuje protikorupčné aktivity vyplývajúce z boja proti korupcii a protikorupčnej prevencie, vrátane riadenia korupčných rizík,
- g) spolupráca s organizáciami pri výmene skúseností a dobrej praxe v oblasti boja proti korupcii a protikorupčnej prevencie a neziskovými mimovládnyimi organizáciami,
- h) zavádzanie etického kódexu.

**(2) Aktuálne faktory, ktoré majú nepriaznivý vplyv na realizáciu protikorupčného programu ministerstva**

- a) nízka dôvera zamestnancov v účinnosť uplatňovania protikorupčných pravidiel v praxi,
- b) nedostatočné vedomosti o tom, čo všetko sa považuje za korupciu a o efektívnych postupoch boja proti korupcii a protikorupčnej prevencii na ministerstve zo strany zamestnancov,
- c) obava zamestnancov oznamovať nekalé praktiky a s tým súvisiaca nízka pravdepodobnosť odhalenia prípadného korupčného správania,
- d) uplatňovanie protikorupčných pravidiel a morálnych zásad v organizácii je často vnímané ako formálne.

**(3) Aktuálne faktory, ktoré sú príležitosťami podporujúcimi realizáciu protikorupčného programu ministerstva**

- a) podmienky pre zavádzanie protikorupčných opatrení na ministerstve sú priaznivé,
- b) zvyšujúci sa tlak verejnosti na riešenie problémov spojených s korupciou.

**(4) Aktuálne faktory z okolieho prostredia, ktoré ohrozujú realizáciu protikorupčného programu ministerstva**

- a) prevažujúci pesimistický postoj verejnosti k odstráneniu korupcie,
- b) vysoká miera tolerancie drobnej korupcie zo strany verejnosti,



- c) nízka ochota verejnosti, vrátane podnikateľov, oznamovať korupciu na všetkých úrovniach verejného sektora z dôvodu neistoty spôsobenej obavou z odvetných krokov,
- d) neexistencia systému hĺbkovej analýzy dôveryhodnosti partnerov vecného vzťahu,
- e) riziko neodhalenia účasti vzájomne prepojených spoločností vo verejnom obstarávaní,
- f) zdokonaľovanie korupčných schém ako reakcia na protikorupčné opatrenia,
- g) chýbajúca nestrannosť či nezaujatosť pri výbere a medializácii podozrení z korupčného konania,
- h) neexistencia jasných pravidiel pre lobing, dary, efektívnosť systému kontroly majetkových priznaní, ovplyvňovanie verejnej politiky a legislatívneho procesu,
- i) zisťné dôvody pri podpore kultúry integrity vo verejnom sektore a naprieč celým politickým spektrom.

Tieto faktory sú zároveň významnými korupčnými rizikami. Mohli by zabrániť dosiahnutiu protikorupčných cieľov a úspešnému vykonávaniu Protikorupčnej politiky SR. Na ich zmiernenie a minimalizáciu je preto potrebné sústredné a konštruktívne úsilie založené na celospoločenskom prístupe a behaviorálnych poznatkoch. Na tento účel by sa mali prijať osobitné opatrenia, pričom je nevyhnutné posilňovať spoluprácu a súčinnosť nielen v rámci celého verejného sektora, ale aj jeho spoluprácu s verejnosťou. Angažovanosť verejnosti a jednotlivcov pri zmene vzorcov správania sa je na zmiernenie a odstránenie ohrozenia spôsobeného týmito faktormi dôležitá.

## 5. Priority RPKP

Protikorupčný program ministerstva je postavený na prioritách a cieľoch, ktoré vychádzajú z priorít Protikorupčnej politiky SR.

**Priorita 1:** Vytvárať a posilňovať protikorupčné prostredie.

**Priorita 2:** Posilniť postavenie ministerstva ako dôveryhodnej inštitúcie, ktorá svojou činnosťou presadzuje a chráni verejný záujem prostredníctvom znižovania priestoru a príležitostí pre korupciu a chrániť dobré meno ministerstva.

**Priorita 3:** Zvyšovať efektívnosť protikorupčného riadenia na ministerstve.

## 6. Norma ISO 37001

Na skvalitnenie boja proti korupcii a prevencie korupcie ministerstvo vo svojom systéme riadenia bude využívať požiadavky obsiahnuté v štandardoch normy ISO 37001.

Takýto dokument by mal pomôcť zaviesť mechanizmy na prevenciu korupcie, jej odhaľovanie a spôsob reagovania v prípade, keď dôjde ku korupcii alebo vzniku korupčného rizika. Sú v ňom konkretizované požiadavky a usmernenie na vytvorenie, implementáciu, udržiavanie, preskúmanie a zlepšovanie systému protikorupčného

manažerstva. Tieto požiadavky sú špecifikované tak, aby navrhnutý systém pomohol ministerstvu zabrániť korupcii, odhaľovať ju, reagovať na ňu a dodržiavať protikorupčné právne predpisy, ako aj dobrovoľné záväzky organizácie uplatniteľné na jej činnosti.

Ministerstvo si za jeden z kľúčových cieľov stanovilo uplatňovať systém protikorupčného manažerstva, čo je úzko prepojené nielen s existenciou kultúry dodržiavania predpisov, pravidiel a etických zásad, ale aj s kultúrou integrity, transparentnosti a otvorenosti. Existencia týchto prvkov je rozhodujúca pre úspech zavedenia a uplatňovania systému protikorupčného riadenia<sup>26</sup>).

## 7. Riadenie korupčných rizík

Riadenie korupčných rizík ako *súčasť protikorupčného systému* sa uskutočňuje vo všetkých rezortoch v zmysle uznesenia vlády SR č. 585/2019 z 12. decembra 2018 k Protikorupčnej politike SR.

Riadenie korupčných rizík je v podmienkach ministerstva upravené interným aktom riadenia „*Rozhodnutie ministra životného prostredia Slovenskej republiky z 27. mája 2019 č. 18/2019-1.2, ktorým sa zavádza riadenie korupčných rizík a identifikovanie rizikových oblastí z hľadiska korupcie*“.

V rámci pilotnej identifikácie korupčných rizík bol dňa 27. mája 2019 všetkým zamestnancom ministerstva rozoslaný elektronický dotazník prostredníctvom využitia služby Google Formuláre.

Účelom dotazníka bolo identifikovať a vyhodnotiť, do akej miery je ministerstvo vystavené korupcii a aké korupčné riziká by mohli ohroziť riadne fungovanie ministerstva. Na základe získaných údajov stanovili prijaté opatrenia a ciele na minimalizovanie a odstránenie zistených korupčných rizík.

V pilotnom prieskume v rámci ministerstva respondenti najčastejšie identifikovali tieto korupčné riziká:

- a) nie sú jasne definované postupy protikorupčnej prevencie a boja proti korupcii,
- b) nedodržiavanie postupov prevencie korupcie a boja proti korupcii nie je postihované,
- c) zapojenie rizikového obchodného partnera alebo zamestnanca do projektu a/alebo transakcie,
- d) prístup k riadeniu korupčných rizík nie je systematický,
- e) zneužitie argumentu obchodného tajomstva na zneprehľadnenie informácií o využívaní verejných zdrojov,
- f) systém riadenia administratívnych procesov je príliš komplikovaný, čo umožňuje sťažiť odhalenie korupčného konania alebo korupčných schém.

Návrhy na odstránenie najčastejšie identifikovaných korupčných rizík na ministerstve sú súčasťou navrhovaných konkrétnych protikorupčných opatrení. Riešenia uvedených rizík

---

<sup>26</sup>) V norme STN ISO 37001:2019-02 (01 0106) sa používa termín „systém manažerstva proti korupcii“. Na účely tohto dokumentu namiesto neho používame priaznivejší termín „systém protikorupčného manažerstva“.

sú taktiež súčasťou štandardov podľa normy ISO 37001:2016 a odporúčaní Rady OECD o verejnej integrite.

## 8. Ciele a opatrenia

Cieľ č. 1:	Zmenšiť priestor na existenciu a vznik korupčných rizík
Ukazovateľ:	Identifikované a odstránené nedostatky umožňujúce vznik a existenciu korupčných rizík

Identifikácia nedostatkov na ministerstve, ktoré umožňujú alebo by mohli umožniť vznik a prípadne existenciu korupčných rizík, musí byť založená na faktoch (zásada dôkazného základu).

Ministerstvo zavedie systém riadenia korupčných rizík, ktorého súčasťou bude aj elektronický nástroj, ktorý poskytne riadiacim pracovníkom dôkazný základ v podobe informácií o korupčných rizikách na ministerstve a prípadne naznačí aj možné zodpovedajúce opatrenia.

Na tento účel sa bude pravidelne vykonávať posudzovanie a hodnotenie korupčných rizík. Pritom sa identifikujú tie korupčné riziká, ktoré je možné predvídať vzhľadom na účel ministerstva, jeho veľkosť, štruktúru, rozhodovacie právomoci, povahu, rozsah a zložitosť činností. Vzhľadom na to, že ministerstvo vstupuje do vzťahov aj s externými subjektmi, pri riadení korupčných rizík sa zohľadňujú aj partneri vecného vzťahu a interakcie s nimi.

*Účinnosť využívania elektronického nástroja* je vhodné vyhodnotiť a na tento účel by sa mali stanoviť *kritériá účinnosti*. Tieto kritériá by mali obsahovať napríklad počet skutočných respondentov zapojených do identifikácie korupčných rizík, ochota zamestnancov podieľať sa na znižovaní priestoru pre korupciu a vznik či existenciu korupčných rizík, počet a kvalita opatrení navrhovaných respondentmi a riadiacimi/vedúcimi pracovníkmi, zmenšené alebo odstránené korupčné riziká, obsah spätnej väzby od verejnosti o činnosti zamestnancov ministerstva a pod. Využívanie elektronického nástroja bude koordinované SPKKM Úradu vlády SR.

Treba však zdôrazniť, že *identifikované korupčné riziko neznamená, že už dochádza ku korupcii* alebo s ňou súvisiacej protispoločenskej činnosti. Toto riziko iba naznačuje, že existuje priestor, príležitosť alebo vhodné podmienky na uskutočnenie korupcie.

Na uľahčenie identifikácie, analýzy a vyhodnocovania korupčných rizík je potrebné *vypracovať* jasnú a ľahko zrozumiteľnú metodiku, ktorá pomôže efektívne riadiť tieto riziká, pričom sa zohľadní poradie ich dôležitosti.

<b>Opatrenie č. 1.1:</b>	<b>Zlepšovať systém riadenia korupčných rizík s využitím ich elektronickej identifikácie a hodnotenia</b>
Ukazovatele:	a) vypracovaný interný akt riadenia o riadení korupčných rizík b) vytvorený katalóg identifikovaných korupčných rizík c) vypracované kritériá účinnosti využívania elektronickeho nástroja
Termín vypracovania predpisu:	do 31. januára 2020
Vytvorenie katalógu identifikovaných korupčných rizík:	do 31. marca 2020 a potom jeho priebežná aktualizácia
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti:	do 30. júna 2020 a potom pravidelne v rámci aktualizácie RPKP (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	RPK – OKRaB
Spolugestori:	GTSÚ, GR, RO

V rámci systému riadenia korupčných rizík bude ministerstvo **vyhodnocovať vhodnosť a efektívnosť existujúcich riadiacich činností** s cieľom zmierniť a prípadne eliminovať korupčné riziká či odstrániť priestor priaznivý pre korupciu. Po posúdení korupčných rizík sa určí druh a úroveň protikorupčných riadiacich činností, ktoré sa uplatnia na zodpovedajúcu kategóriu korupčného rizika. Pritom sa posúdi, či existujúce riadiace činnosti sú dostatočne účinné. V prípade potreby budú primerane upravené. Pri uplatňovaní protikorupčných pravidiel sa budú zapájať všetky organizačné útvary a všetci zamestnanci ministerstva.

Vzhľadom na to, že ministerstvo vstupuje aj do zmluvných vzťahov s partnermi vecného vzťahu, je potrebné mať k dispozícii pravidlá pre vzťahy s nimi.

<b>Opatrenie č. 1.2:</b>	<b>Zaviest' efektívny systém manažérstva proti korupcii</b>
Ukazovatele:	a) vypracované interné akty riadenia s využitím normy ISO 37001 b) vypracované praktické pravidlá pre vzťahy s partnermi vecného vzťahu c) vyhlásenie zamestnancov ministerstva o dodržiavaní protikorupčnej politiky
Termín:	do 30. septembra 2020
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti:	Priebežne v termínoch zosúladených s požiadavkami stanovenými v norme ISO 37001
Gestor:	RPK - OKRaB
Spolugestori:	GTSÚ, GR, RO

V rámci zvyšovania protikorupčného povedomia zamestnancov ministerstva je potrebné zaviesť jasné postupy na predchádzanie korupcie a stanoviť etické zásady zamestnanca, vrátane stanovenia sankcií v prípade ich porušovania. Postupy budú zavedené vzájomnou spoluprácou RPK, GTSÚ a OÚ, pričom vedúci zamestnanci presadzujú ich aplikovanie v praxi.

Pre lepšiu účinnosť stanovených postupov a pravidiel na predchádzanie korupcie OÚ zabezpečí pre zamestnancov ministerstva uskutočňovanie školení.

<b>Opatrenie č. 1.3:</b>	<b>Skvalitňovať ľudské zdroje na všetkých organizačných úrovniach v oblasti protikorupčných opatrení</b>
Ukazovatele:	a) vypracovaný interný akt riadenia, ktorý určí jasné postupy a pravidlá na predchádzanie korupcii a porušovaniu etických zásad zahŕňajúce sankcionovanie v prípade ich porušovania b) uskutočňovanie školení zameraných na etické správanie, konflikt záujmov a prevenciu korupcie pre zamestnancov ministerstva
Termín:	do 31. marca 2020
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti:	do 30. júna 2020
Gestor:	RPK – OKRaB
Spolugestori:	GTSÚ, OÚ, GR, RO

Príliš komplikovaný systém riadenia administratívnych procesov môže sťažiť odhalenie korupčného konania alebo korupčných schém. Z tohto dôvodu je potrebné na ministerstve zjednodušiť administratívne procesy a prispieť tak k ich lepšej transparentnosti. Odhaľovanie korupčného konania môže byť sťažené taktiež v dôsledku nesprávnej aplikačnej praxe alebo nejasným ustanovením v právnom alebo inom normatívnom predpise.

<b>Opatrenie č. 1.4:</b>	<b>Zjednodušenie administratívnych procesov</b>
Ukazovateľ:	vypracovaný interný riadiaci akt o zjednodušení systému riadenia administratívnych procesov, ktorý uľahčí prípadné odhaľovanie korupčného konania alebo korupčných schém
Termín:	do 30. septembra 2020
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti realizácie:	do 30. júna 2021 a potom pravidelne v rámci aktualizácie RPKP
Gestor:	GTSÚ
Spolugestori:	RPK – OKRaB, SLaP, OVA, OddSaP, GR

<b>Cieľ č. 2:</b>	<b>Účinne chrániť oznamovateľov podozrení z korupcie, inej protispoločenskej činnosti a neetického správania</b>
Ukazovateľ:	Ministerstvo má zavedený systém ochrany oznamovateľov, ktorý im poskytuje istotu, že nebudú proti nim použité odvetné opatrenia v dôsledku nahlásenia protispoločenskej činnosti

Princípom ochrany oznamovateľov sú postupy a pravidlá/interné akty riadenia nastavené tak, aby zaručovali podporu a ochranu osobám, ktoré v dobrej viere upozornia na vznik korupčných rizík, možné korupčné alebo iné protispoločenské konanie či neetické správanie. Súčasťou ochrany týchto osôb je uplatňovanie systému pravidiel a postupov na nestranné posúdenie správania voči zamestnancovi, ktoré je možné pokladať za odvetný postih za to, že nahlásil podozrenie z korupčného alebo iného protispoločenského konania či neetického správania.

Dôkazné bremeno je na osobe, ktorá navrhla alebo uplatňuje postih. Samotná existencia právnych predpisov na postihovanie korupcie nestačí na to, aby sa miera korupcie znížila.

<b>Opatrenie č. 2.1:</b>	<b>Vypracovať a uplatňovať pravidlá na zabránenie odvetnej činnosti a diskriminácie voči oznamovateľom podozrení z korupcie, korupčného správania a inej protispoločenskej činnosti či neetického konania</b>
Ukazovatele:	<ul style="list-style-type: none"> <li>a) vypracované pravidlá a postupy na interné oznamovanie podozrení z korupcie, korupčného a neetického konania a inej protispoločenskej činnosti a zverejnené na intranetovom sídle ministerstva</li> <li>b) prieskumom podložené zmenšenie obáv zamestnancov a iných zamestnancov ministerstva z odvetných opatrení v dôsledku nahlásenia podozrenia z korupcie, korupčného správania a inej protispoločenskej činnosti či neetického konania</li> </ul>
Termín vypracovania predpisu:	do 31. decembra 2019
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti:	do 30. júna 2020 a potom pravidelne v rámci aktualizácie RPKP (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	RPK – OKRaB
Spolugestori:	OddSaP

Samotná existencia právnych predpisov nepostačuje na znižovanie miery výskytu korupcie a jej postihovanie. Je preto potrebné, aby zamestnanci ministerstva mali dostatočné povedomie o tom, kde môžu vykonať oznámenie o podozrení z korupcie, korupčného správania alebo iného protispoločenského konania a rovnako tak aj vedeli požiadať o ochranu v prípade oznámenia podozrení z nekalého konania.

<b>Opatrenie č. 2.2:</b>	<b>Vypracovať a realizovať spôsoby zvyšovania povedomia zamestnancov o ochrane oznamovateľov a postupoch oznamovania podozrení z korupcie, korupčného správania a iného protispoločenského konania</b>
Ukazovatele:	<ul style="list-style-type: none"> <li>a) zabezpečenie aktivít na zvyšovanie povedomia o ochrane oznamovateľov</li> <li>b) počet uskutočnených aktivít a počet účastníkov</li> <li>c) zamestnanci poznajú postupy nahlasovania nekalého konania</li> <li>d) zamestnanci sú schopní požiadať o ochranu v prípade oznámenia podozrení z nekalého konania</li> </ul>

Termín vypracovania plánu aktivít	do 30. septembra 2020
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti realizácie:	do 30. júna 2021 a potom pravidelne v rámci aktualizácie RPKP (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	GTSÚ
Spolugestori:	RPK - OKRaB

<b>Cieľ č. 3:</b>	<b>Presadzovať kultúru verejnej integrity</b>
Ukazovateľ:	Súlad konania zamestnancov ministerstva so spoločnými etickými hodnotami, zásadami a normami

Ministerstvo pokladá za jednu zo základných podmienok posilňovania svojej dôveryhodnosti dôsledné presadzovanie kultúry verejnej integrity nielen v rámci vlastného úradu, ale aj vo vzťahu k partnerom vecného vzťahu a pri komunikácii s verejnosťou.

Všetci zamestnanci ministerstva majú konať v súlade so spoločnými etickými hodnotami, zásadami a normami a vo svojich pracovných činnostiach a vykonávaní svojich právomocí podporujú a uprednostňujú verejný záujem<sup>27)</sup> pred súkromnými záujmami.

V súlade s *odporúčaním Rady OECD<sup>28)</sup> o verejnej integrite* by sa v činnosti ministerstva mali zohľadňovať nielen súvislosti, v ktorých tento úrad pôsobí, ale aj riziká, ktoré kultúru integrity ohrozujú a integrita zamestnancov prejavujúca sa v jeho správaní. Ponúkание, poskytovanie alebo prijímanie darov, pohostení alebo iných podobných úžitkov či výhod sa niekedy môže odôvodnene treťou stranou (napr. verejnosťou alebo médiami) vnímať ako korupcia alebo korupčné správanie. K takému vnímaniu môže dôjsť aj vtedy, keď darca ani prijímateľ nemal v úmysle získať alebo poskytnúť za tento dar či pohostenie nejakú výhodu.

Ministerstvo vypracuje a zavedie mechanizmus, ktorý zabráni využívať ponúkание a/alebo prijímanie darov a pohostení či iných úžitkov na korupciu.

<sup>27)</sup> K významu pojmu „verejný záujem“ pozri časť Vymedzenie pojmov v tomto dokumente.

<sup>28)</sup> *Odporúčanie Rady OECD o verejnej integrite*, OECD 26.1.2017. <http://www.oecd.org/gov/ethics/recommendation-public-integrity>; [https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/data/files/7024\\_recommendationsvk-web.PDF](https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/data/files/7024_recommendationsvk-web.PDF)



<b>Opatrenie č. 3.1:</b>	<b>Vypracovať a uplatňovať pravidlá prijímania a poskytovania darov a pohostení</b>
Ukazovateľ:	a) vypracované pravidlá b) počet zamestnancov oboznámených s pravidlami
Termín vypracovania:	do 31. marca 2020
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti realizácie:	do 30. júna 2021 a potom pravidelne v rámci aktualizácie RPKP (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	RPK – OKRaB
Spolugestori:	GTSÚ, GR, RO

Ministerstvo bude identifikovať a vyhodnocovať riziká vyplývajúce z možných alebo existujúcich vnútorných i vonkajších konfliktov záujmov. Všetci zamestnanci ministerstva sú povinní oznámiť každý skutočný alebo potenciálny konflikt záujmov, ako napríklad rodinné, finančné alebo iné prepojenie, ktoré môže alebo by mohlo zasiahnuť priamo alebo nepriamo do výkonu ich práce a výkonu pracovných povinností. Pravidlá riešenia konfliktu záujmov by mali pomôcť špecifikovať situácie, v ktorých sa môže stať, že zamestnanci uľahčia uskutočnenie korupčnej transakcie alebo jej nezabránia.

<b>Opatrenie č. 3.2:</b>	<b>Vypracovať a uplatňovať interný akt riadenia o spôsoboch riešenia konfliktu záujmov</b>
Ukazovateľ:	a) vypracovaný interný akt riadenia zverejnený na intranete ministerstva b) počet zamestnancov oboznámených s interným aktom riadenia
Termín vypracovania:	do 31. marca 2020
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti realizácie:	do 30. júna 2021 a potom pravidelne v rámci aktualizácie RPKP (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	SLaP
Spolugestori:	OVO, RPK – OKRaB

<b>Cieľ č. 4</b>	<b>Zvyšovaním povedomia o korupcii aktivizovať protikorupčné správanie a konanie zamestnancov</b>
Ukazovateľ:	Zamestnanci sa iniciatívne zapájajú do prevencie korupcie vrátane identifikácie korupčných rizík a navrhujú opatrenia na ich minimalizáciu a prípadne odstránenie

Doterajšie školenia a metódy zvyšovania povedomia o korupcii sa väčšinou sústreďovali na jednoduché prezentácie alebo prednášky o korupcii. Nezistoval sa dosah týchto aktivít a neboli stanovené ani merateľné ukazovatele, ktoré by poskytli informáciu o tom, či došlo k nejakej zmene v neprospech korupcie alebo vzniku korupčných rizík.

Zúženie vyhodnocovania protikorupčných vzdelávacích aktivít opierajúcich sa o formalistický prístup a bez toho, aby sa zistila účinnosť danej aktivity, však možno pokladať za korupčné riziko. Dôraz teda treba klásť na skutočné, praktické uplatňovanie a vyhodnocovanie účinnosti protikorupčného úsilia a zabránenie nedostatkom v aplikačnej praxi, napríklad pri uplatňovaní zákonov a predpisov. Pri hodnotení vzdelávacích aktivít na posilnenie prevencie korupcie je nevyhnutné klásť dôraz na reálne prejavy protikorupčného správania a konania zamestnancov vrátane vedúcich zamestnancov.

<b>Opatrenie č. 4.1:</b>	<b>Zaviest' systém protikorupčného vzdelávania a vyhodnocovať účinnosť vzdelávacích aktivít zameraných na aktivizáciu protikorupčného správania</b>
Ukazovateľ:	<ul style="list-style-type: none"> <li>a) zvýšená iniciatíva zamestnancov pri identifikácii priestoru a príležitostí umožňujúcich vznik a existenciu korupčných rizík</li> <li>b) počet návrhov na zmenšenie a prípadne odstránenie korupčných rizík</li> <li>c) riešenie etických dilem v rámci vzdelávacích aktivít</li> <li>d) novo prijatí zamestnanci sa zúčastnia úvodných vzdelávacích aktivít o prevencii korupcie, etike a integrite</li> <li>e) zamestnanci sa zúčastňujú priebežných vzdelávacích aktivít o prevencii korupcie, etike a integrite</li> </ul>
Termín zavedenia systému:	do 30. septembra 2020
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti realizácie:	do 30. júna 2021 a potom pravidelne v rámci aktualizácie RPKP (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	RPK - OKRaB
Spolugestori:	GTSÚ, OÚ, GR

Vzdelávacie aktivity zahŕňajú jednak úvodné protikorupčné vzdelávanie pre novo prijatých zamestnancov ako aj priebežné protikorupčné vzdelávanie pre všetkých zamestnancov ministerstva.

## **9. Monitorovanie, hodnotenie a aktualizácia RPKP**

Účelom monitorovania RPKP je zistiť mieru úspešnosti vykonávania protikorupčných opatrení a mieru uistenia o dosiahnutých zlepšeniach na ministerstve. Cieľom je vytvoriť jasný obraz o dosiahnutom pokroku v znižovaní korupcie.

Pri monitorovaní sa prostredníctvom referátu prevencie korupcie priebežne zbierajú údaje a informácie o stave vykonávania opatrení. Na zabezpečenie hladkého priebehu monitorovania a náležitého vyhodnotenia RPKP je však nevyhnutná spolupráca a súčinnosť so všetkými útvarmi ministerstva.

Pri monitorovaní, ako aj vyhodnotení, sa berú do úvahy najmä informácie poskytnuté organizačnými útvarmi ministerstva, resp. zainteresovanými stranami. Informácie z médií, hodnotiacich správ a prieskumov vypracovaných medzinárodnými i vnútroštátnymi organizáciami, od podnikateľského sektora, ako aj od mimovládnych organizácií umožnia získať objektívny a nezaujatý pohľad na vykonávanie RPKP. To znamená, že pri vyhodnocovaní sa zohľadňujú všetky uvedené zdroje informácií.

Pri hodnotení sa berie do úvahy aj určenie nedostatkov (slabých stránok), ktoré majú nepriaznivý vplyv na schopnosť identifikovať, zmierniť a prípadne eliminovať korupčné riziká. Zároveň sa identifikujú príčiny nevykonania alebo nedostatočného vykonávania opatrení. Takisto sa uvedie, aké zlepšenia sa dosiahli a aké sú trendy a poučenia pre ďalšie obdobie.

## 10. Závěrečné ustanovenia

Protikorupčný program je otvorený dokument, ktorý bude v prípade potreby priebežne aktualizovaný.

Úlohy vyplývajúce z protikorupčného programu a jeho aktualizácia sa vyhodnocuje každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.

V zmysle uznesenia vlády SR č. 585/2018 z 12. decembra 2018 je aktuálne znenie RPKP zverejnené na webovom sídle ministerstva na adrese <http://www.minzp.sk/>.

Rezortné organizácie ministerstva vypracúvajú vlastné protikorupčné programy, ktoré sa zverejňujú na webovom sídle ministerstva a webových sídlach organizácií ministerstva. V programoch týchto organizácií sa zohľadňuje **Protikorupčná politika SR na roky 2019 – 2023**, ako aj **Protikorupčný program MŽP SR**.

László Sólymos  
podpredseda vlády a minister životného  
prostredia Slovenskej republiky